

חוק משק החשמל (תיקון מס' 5), התשס"ז-2007*

1. תיקון סעיף 2 בחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 (להלן – החוק העיקרי). בסעיף 2 –
- (1) בהגדרה "בעל ענין", "בן משפחה", "החזקה", "שליטה", אחרי "החזקה" יבוא "חברה בת";
 - (2) אחרי ההגדרה "חברה" יבוא:
"חברה ממשלתית", "חברת בת ממשלתית" – כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975²;
 - (3) אחרי ההגדרה "מיתקן חשמל" יבוא:
"מערכת חשמל" – רשת החשמל וכן תחנות כוח;
 - (4) בהגדרה "פעילות", אחרי "ייצור", יבוא "ניהול המערכת";
 - (5) בהגדרה "רישיון הספקה", בסופה יבוא "דרך כלל או לסוגים";
 - (6) אחרי ההגדרה "רישיון ייצור עצמי" יבוא:
"רישיון לניהול המערכת" – רישיון לניהול של מערכת החשמל במקטעי הייצור וההולכה, ובכלל זה איזון תמידי בין ההיצע של החשמל והביקוש לו, הבטחת השרידות של מערך הייצור וההולכה של החשמל, ניהול של העברת האנרגיה מתחנות כוח דרך רשתות החשמל אל תחנות משנה באמינות ובאיכות נדרשות, תזמון ביצוע של עבודות תחזוקה ביחידות הייצור ובמערכת ההולכה, ניהול הסחר בחשמל בתנאים תחרותיים, שוויוניים ומיטיביים לרבות ביצוע הסכמים לרכישת יכולת זמינה ואנרגיה מיצרני חשמל ותכנון הפיתוח של מערכת ההולכה וההשנאה;
 - (7) בהגדרה "רישיון ספק שירות חיוני", אחרי "רישיון" יבוא "לניהול המערכת".
2. בסעיף 4(ב) לחוק העיקרי –
- (1) בפסקה (1), המילים "או רישיון חלוקה" – יימחקו, ובסופה יבוא "וזאת, בשים לב, בין השאר, להתפתחות התחרות במשק החשמל";
 - (2) במקום פסקה (2) יבוא:
"2) ניתן לתת לבעל רישיון לניהול המערכת או לחברה בת שלו, אם נקבע כך ברישיונו והדבר חיוני לאמינות אספקת החשמל, גם רישיונות ייצור, ובלבד שלא יינתנו רישיונות כאמור ל-5% או יותר מהיקף כושר הייצור במשק החשמל, ואם נוכח השר כי מתקיימות נסיבות מיוחדות – ל-10% או יותר מההיקף כאמור."
3. בסעיף 5 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "הכל לפי הענין";
 - (2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
"ג) רישיון לניהול המערכת יכלול, נוסף על הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), הוראות בענינים אלה:

* התקבל בכנסת ביום י' באדר התשס"ז (28 בפברואר 2007): הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלה – 282, מיום ב' באדר התשס"ז (20 בפברואר 2007), עמ' 248.
1 ס"ח התשנ"ו, עמ' 208; התשס"ו, עמ' 260.
2 ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

- (1) מתן אפשרות לבעל הרישיון, במסגרת מילוי חובותיו על פי הרישיון, לתת הוראות לבעלי רישיונות לפי חוק זה; לענין זה ניתן לכלול ברישיון תנאים למתן הוראות כאמור;
- (2) חובה לערוך תחזיות לביקוש החשמל במשק בכללותו, ואופן פרסומן;
- (3) חובת דיווח לשר על מחסור צפוי בהיצע החשמל;
- (4) אחריות בעל הרישיון לתכנון ולפיתוח של מערכת ההולכה, בהתאם לצורכי משק החשמל.

תיקון סעיף 6

4. בסעיף 6 לחוק העיקרי –

(1) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

”(ד) לא יינתן רישיון לפי חוק זה אם לאחר קבלת הרישיון יהיה אדם, למעט המדינה, בעל רישיון לניהול המערכת או יחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון כאמור, וכן יהיה בעל רישיון חלוקה, ייצור או הספקה או יחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון כאמור, למעט כאמור בסעיף 4(ב1)(2).”;

(2) בסעיף קטן (ז), בפסקה (4), המילים ”למעט כאמור בסעיף 4(ב1)(2)” – יימחקו;

(3) בסעיף קטן (ח), בפסקה (3), במקום ”20%” יבוא ”25%”.

תיקון סעיף 7

5. בסעיף 7(א) לחוק העיקרי –

(1) בפסקה (5), במקום ”משק החשמל” יבוא ”מערכת ההולכה”, ובמקום ”לרבות תכנון רשת החשמל” יבוא ”ובהתאם לתכנון מערכת ההולכה בידי בעל רישיון לניהול המערכת”;

(2) אחרי פסקה (5) יבוא:

”(6) לענין רישיון לניהול המערכת – הוראות בדבר חובתו של בעל הרישיון לבצע פעולות שיקבע השר, לשם הבטחה של רמת הפיתוח הנדרשת במערכת ייצור החשמל.”

תיקון סעיף 17

6. בסעיף 17(א) לחוק העיקרי, בפסקה (1), במקום ”באמינות וביעילות” יבוא ”בלא הפליה”, ואחרי ”שקבעה הרשות”, יבוא ”באמינות וביעילות”.

תיקון סעיף 60

7. בסעיף 60 לחוק העיקרי –

(1) סעיפים קטנים (ד) עד (3ד) – בטלים;

(2) בסעיף קטן (4ד)(2), במקום ”עד יום י”ג באדר התשס”ז (3 במרס 2007)” יבוא ”לגבי כלל הפעילויות שבוצעו לפי הרישיונות, עד יום ט”ו בתמוז התשס”ז (1 ביולי 2007)”;

(3) אחרי סעיף קטן (4ד) יבוא:

”(5ד) הרשות, באישור השר, רשאית לתת רישיונות ייצור אף בלי שמתקיימות הוראות סעיפים 4 ו-6 או הוראות שנקבעו בתקנות לפי חוק זה, לענין תחנות כוח הכלולות בתכנית הפיתוח שאושרה לפי סעיף 19 ואשר הקמתן החלה לפני יום י”ד באדר התשס”ז (4 במרס 2007), וזאת לתקופה שבה הרישיונות כהגדרתם בסעיף קטן (4ד) עומדים בתוקפם, לפי הוראות סעיף זה.

(6ד) הרשות, באישור השר, רשאית לתת רישיונות ייצור ורישיונות חלוקה לחברה ממשלתית או לחברת בת ממשלתית, לענין מערכת החשמל שהופעלה בהתאם לרישיונות כהגדרתם בסעיף קטן (4ד) ובהתאם לרישיונות שניתנו לפי סעיף קטן (5ד), אף בלי שמתקיימות הוראות סעיף 6(ז1)(3) ו-3(ח), ובלבד שיתקיימו כל אלה:

(1) רישיונות ייצור יינתנו רק אם לאחר קבלת רישיון יחזיק בעל הרישיון תחנות כוח הפועלות על בסיס תמהיל סוגים שונים של דלק, הכולל סולר, גז טבעי ופחם, ואולם לענין פחם יכול שמבקש הרישיון לא ייצר חשמל באמצעות פחם, בעצמו, אלא יהיה בעל זכויות לקבל חשמל המיוצר בתחנת כוח פחמית; יראו בעל רישיון לפי פסקה זו, כמי שמרכז בידיו חלק מהותי מהייצור במשק החשמל כאמור בסעיף 18(ב), ויחולו עליו הוראות חוק זה לענין בעל רישיון ספק שירות חיוני, כל עוד לא קבע השר אחרת; קביעת השר כאמור לפני יום י"ב בשבט התשע"ה (1 בינואר 2015), טעונה הסכמת שר האוצר;

(2) רישיונות חלוקה יינתנו באופן שעלויות בעלי הרישיונות לענין מיתקני החשמל המשמשים לפעילותם, בעת מתן הרישיונות, יהיו דומות ככל הניתן; ואולם רשאים השרים, בהתייעצות עם הרשות ועם רשות החברות הממשלתיות, לקבוע אחרת אם נוכחו כי הדבר חיוני לקידום מטרות חוק זה;

(3) לאחר קבלת הרישיון לא יחזיק בעל הרישיון, באמצעות תאגיד אחד, 30% או יותר מהיקף כושר הייצור במשק החשמל או 25% או יותר מהיקף החלוקה במשק החשמל;

(4) תוקפו של הרישיון יותנה בכך שהחל ביום כ"ג בתמוז התשע"ג (1 ביולי 2013), לא יחזיקו חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית, יחד או לחוד, ביותר מ-51% מאמצעי שליטה בבעל רישיון חלוקה או ייצור, שניתן לפי סעיף זה.

(7ד) (1) בסעיף קטן זה –

"המועד הקובע" – המועד כמפורט להלן, לפי סוג הרישיון –

(1) לענין רישיון לניהול המערכת – א' באלול התשס"ח (1 בספטמבר 2008);

(2) לענין רישיון ייצור – ה' בטבת התשס"ט (1 בינואר 2009);

(3) לענין רישיון חלוקה ורישיון הספקה – ט"ו בטבת התש"ע (1 בינואר 2010);

(4) לענין רישיון הולכה – כ"ד בטבת התשע"א (31 בדצמבר 2010).

(2) השרים, בהתייעצות עם הרשות ועם רשות החברות הממשלתיות, רשאים להאריך, בצווים, את תקופת תוקפם של הרישיונות כהגדרתם בסעיף קטן (4ד) ושל הרישיונות שניתנו לפי סעיף קטן (5ד), כמפורט להלן:

(א) הארכה לתקופה שמיום ט"ז בתמוז התשס"ז (2 ביולי 2007) עד יום כ' בחשון התשס"ח (1 בנובמבר 2007) – אם נוכחו כי הדבר חיוני לקידום מטרות חוק זה;

(ב) הארכה לתקופה שמיום כ"א בחשון התשס"ח (2 בנובמבר 2007) עד למועד כמפורט להלן, לפי הענין, ובלבד שהארכה תיעשה במסגרת צו הקובע את אופן יישום השינוי המבני במשק החשמל ושלפיו יתאפשר, החל במועד הקובע, מתן רישיונות בהתאם להוראות לפי חוק זה לרבות לפי סעיף קטן (6ד), לכלל הפעילויות המבוצעות על פי הרישיונות שתוקפם מוארך (בסעיף קטן זה – צו יישום) –

- (1) לענין רישיונות ייצור ורישיון הולכה – עד יום כ"ג בטבת התשס"ח (1 בינואר 2008);
- (2) לענין רישיונות חלוקה ורישיונות הספקה – עד יום ה' בטבת התשס"ט (1 בינואר 2009);
- (ג) הארכת תוקפם של רישיונות ייצור, חלוקה והספקה לתקופה שמתום התקופה האמורה בפסקת משנה (ב)1 או (2), לפי הענין, עד למועד הקובע, לפי הענין, ובלבד שהוקמו תאגידיים לפי צו היישום, באופן שיאפשר, החל במועד הקובע, מתן רישיונות ייצור וחלוקה לאותם תאגידיים בהתאם להוראות לפי חוק זה לרבות לפי סעיף קטן (ד)6;
- (ד) הארכת תוקפו של רישיון הולכה מעבר לתקופה האמורה בפסקת משנה (ב)1, כמפורט להלן:
- (1) מתום התקופה האמורה בפסקת משנה (ב)1 עד יום א' באלול התשס"ח (1 בספטמבר 2008) – אם הוקם תאגיד לפי צו היישום, באופן שיאפשר, החל במועד הקובע, מתן רישיון לניהול המערכת לאותו תאגיד בהתאם להוראות לפי חוק זה;
- (2) מיום ב' באלול התשס"ח (2 בספטמבר 2008) עד יום י"ד בטבת התש"ע (31 בדצמבר 2009) – אם ניתן רישיון לניהול המערכת בהתאם להוראות לפי חוק זה;
- (3) מיום ט"ו בטבת התש"ע (1 בינואר 2010) עד יום כ"ד בטבת התשע"א (31 בדצמבר 2010) – אם הוקם תאגיד לפי צו היישום, באופן שיאפשר, החל במועד הקובע, מתן רישיון הולכה לאותו תאגיד בהתאם להוראות לפי חוק זה.
- (3) הוראות צו היישום יראו אותן לענין חוק זה, כתנאי מתנאי הרישיונות שהוארכו לפי סעיף קטן זה, לענין הפעילות נושא הרישיונות.
- (4) הרישיונות שהוארכו לפי סעיף קטן זה יעמדו בתוקפם למשך תקופת ההארכה ובלבד שחברת החשמל תפעל בהתאם להוראותיהם, להוראות לפי חוק זה ולהוראות לפי כל דין אחר.
- (5) ההוראות לפי חוק זה יחולו לגבי הרישיונות שהוארכו לפי סעיף קטן זה, בתקופת ההארכה.
- (8ד) (1) השרים יקבעו, בצו, בהתייעצות עם הרשות ועם רשות החברות הממשלתיות, עד יום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011), אם חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית, המחזיקה אמצעי שליטה בבעל רישיון ייצור או חלוקה, תוכל להחזיק גם אמצעי שליטה בבעל רישיון הולכה.
- (2) קבעו השרים, בצו לפי פסקה (1), כי חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית אינה רשאית להחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון הולכה, יקבעו גם את המועד והדרך ליישום קביעתם, ובלבד שהמועד לא יהיה מאוחר מיום י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013), ותוקפו של רישיון ההולכה יהיה מותנה בקיום הוראות הצו האמור.

(3) קבעו השרים, בצו לפי פסקה (1), כי חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית רשאית להחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון הולכה, רשאים הם לקבוע באותו צו תנאים, מגבלות והוראות שיחולו על החוקה כאמור, לשם קידום מטרת חוק זה, ותוקפו של רישיון ההולכה יהיה מותנה בקיום הוראות הצו האמור וכן בקיום הוראות סעיף קטן (ד6)(4).

(ד9) החל ביום ה' בטבת התשס"ט (1 בינואר 2009) חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית, המחזיקה אמצעי שליטה בבעל רישיון לפי סעיף זה, לא תעסוק בתחום התכנון ההנדסי של תחנות כוח, בהקמת תחנות כוח, בלוגיטיקה, בטכנולוגיות מידע וברכישת דלק לסוגיו, וחברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית, בעלת רישיון לפי סעיף זה, לא תעסוק בעיסוקים כאמור בעבור תאגיד אחר בעל רישיון לפי חוק זה; ואולם אם הוקמו תאגידי הרשאים לעסוק בעיסוקים כאמור, יקבעו השרים, בצו, כי חברה כאמור תוכל להמשיך ולעסוק בעיסוקים אלה עד יום ט"ו בטבת התש"ע (1 בינואר 2010), ורשאים השרים לקבוע, בצו, כי על אף ההוראות לפי חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992⁵, תיתן חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית, בעלת הרישיון לפי סעיף זה, עדיפות לתאגידי אלה, והכל בתקופה ובתנאים שיקבעו.

(ד10) על אף האמור בסעיף 4(ב1), ניתן לתת רישיון הספקה לחברה ממשלתית או לחברת בת ממשלתית, בעלת רישיון חלוקה לפי חוק זה, עד יום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012), ורשאים השרים, בהתייעצות עם הרשות ועם רשות החברות הממשלתיות לקבוע, בצו, כי ניתן לתת לחברה כאמור רישיון הספקה עד יום י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013).

(ד11) השרים, בהתייעצות עם הרשות ועם רשות החברות הממשלתיות, אם נוכחו כי הדבר חיוני לקידום מטרת חוק זה, רשאים, בצו, לדחות את המועדים הנקובים בסעיפים קטנים (ד6) עד (ד10), כולם או חלקם, למעט המועד הנקוב בסעיף קטן (ד7)(2)(א), בתקופה שלא תעלה על שישה חודשים.

8. תחילתו של חוק זה ביום י"ד באדר התשס"ז (4 במרס 2007).

תחילה

בנימין בן אליעזר
שר התשתיות הלאומיות

אהוד אולמרט
ראש הממשלה

דליה איציק
יושבת ראש הכנסת

דליה איציק
ממלאת מקום נשיא המדינה

⁵ ס"ח התשנ"ב, עמ' 114.